

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare, 180, bir. 405
tel.: +373 (022) 212 – 817
www.egalitate.md

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (022) 212 – 817
www.egalitate.md

DECIZIE din 04 ianuarie 2019 cauza nr. 137/18

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Victorina LUCA – membră
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale

petiționarului: XXXX

reclamaților: Casa Națională de Asigurări Sociale și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele

I. **Obiectul plângerii**

Discriminare în acces la servicii de protecție socială.

II. **Susținerile Părților**

Alegațiile petiționarului

- 3.1 Petiționarul notează că este încadrat în grad accentuat de dizabilitate cu pierderea capacității de muncă de 70% în legătura cu participarea la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl. Conform Legii privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl este în drept să beneficieze de pensie de dizabilitate în legătura cu participarea la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl. Art. 18 alin. (4) al Legii sus numite stabilește că persoanelor indicate în art. 15 și 16 pensia se calculează din câștig și respectiv din indemnizația de întreținere majorată pentru lucru în zona de înstrăinare, care constituie cel puțin două salarii medii lunare pe republică la data intrării în vigoare a legii (Legea nr. 457-XII din 18.06.1999 a intrat în vigoare la 01.01.2000 respectiv $303,4 \text{ lei} \times 2 = 606,8 \text{ lei}$).
- 3.2 Petiționarul consideră că calcularea pensiei sale după formula $606,8 \text{ lei} \times 70\% = 424,76 \text{ lei}$ este discriminatorie față de cetățenii care și-au stabilit pensia după 01.01.2000. Or, potrivit art. 15 al Legii, persoanele cu dizabilități în legătură cu lichidarea avariei de la Cernobîl au dreptul la pensie de dizabilitate în mărimea recuperării daunei, indiferent de stagiul de muncă. Aceasta înseamnă că statul recuperează acestor persoane dauna adusă sănătății în legătură cu participarea la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl cu plata pensiei. Pensia trebuie să fie calculată în baza certificatului de primire a indemnizației bănești de întreținere și doar în cazul în care acest certificat nu există pensia să fie calculată din 606,8 lei. Cele XXXX,X ruble urmează a fi convertite din ruble URSS în dolari, ulterior în leu moldovenesc sau rubla URSS indexată la 24.11.1993 împărțită la 1000 conform decretului nr. 200 și indexată la timpul de față. Petiționarul susține că decretul Președintelui Republicii Moldova nu se răspândește față de salariu și indemnizația de întreținere mărită pentru lucru în zona de înstrăinare din anul 1986, deoarece în perioada 26.04.1986-01.09.1991 inflația lipsea, iar cursul oficial al rublei URSS era stabil. Petiționarul consideră că la calcularea cuantumului pensiei din XXXX,XX

ruble este necesar de a stabili raportul a XXXX,XX ruble față de 606,8 lei. Însă CNAS și CTAS Botanica ignoră această necesitate și calculează cuantumul pensiei din 606,8 lei $\times 70\% = 424,76$ lei.

Sușinerile Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS)

- 3.3 Legea nr. 909-XII din 30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, cu modificările și completările ulterioare operate, reglementează asigurarea cu pensii a cetățenilor care au participat la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, precum și condițiile de stabilire a acestora. De asemenea Legea dată prevede anumite înlesniri, suplimente la calcularea pensiilor acestei categorii de cetățeni, conform legislației în vigoare.
- 3.4 Conform art. 15 din Legea nr. 909/1992, persoanele cu dizabilități, survenite ca urmare a lichidării consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, au dreptul la pensie de dizabilitate în mărimea recuperării daunei reale, indiferent de vechimea în muncă.
- 3.5 În art. 18 al Legii menționate sunt reglementate înlesnirile la calcularea salariului lunar mediu pentru stabilirea pensiilor de dizabilitate și în cazul pierderii întreținătorului. Astfel, „Pensiile de dizabilitate pentru cetățenii enumerați în articolul 15 se calculează din salariul lunar mediu în oricare 5 ani luați la rând. Salariul lunar mediu în acești 5 ani se stabilește prin împărțirea sumei totale a salariului primit în 60 luni calendaristice de lucru la rând la șaizeci. La dorința solicitantului pensiei, salariul lunar mediu pentru calcularea pensiei poate fi luat din orice perioadă din 12 luni de lucru în zona de înstrăinare. Dacă solicitantul pensiei a lucrat în această zonă mai puțin de 12 luni, salariul lunar mediu se calculează prin împărțirea sumei totale a salariului pentru lunile calendaristice de lucru la numărul de luni.
- 3.6 În afară de aceasta, salariul mediu lunar pentru persoanele care au lucrat în zona de înstrăinare mai puțin de 12 luni poate fi calculat în felul următor: de la început se calculează salariul zilnic mediu prin împărțirea sumei totale câștigate în această perioadă la numărul de zile lucrate în zona de înstrăinare, apoi se calculează salariu lunar mediu prin înmulțirea salariului zilnic mediu la 30 de zile calendaristice.
- 3.7 Persoanelor menționate la articolele 15 și 16 din prezenta lege pensia li se calculează respectiv din câștig și din indemnizația de întreținere, majorate pentru lucrul în zona de înstrăinare, dar care vor constitui cel puțin două salarii medii lunare pe republică pe anul precedent anului intrării în vigoare a prezentei legi.
- 3.8 Conform art. 20 pct. 1 din Legea nr. 909/1992, participanților la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl care au lucrat în zona de înstrăinare: în 1986, indiferent de numărul de zile lucrate; în 1987, nu mai puțin de 10 zile lucrătoare; în 1988, nu mai puțin de 14 zile lucrătoare, li se majorează pensiile de dizabilitate: persoanelor cu dizabilități severe, cu 65 lei; persoanelor cu dizabilități accentuate, cu 50 lei; persoanelor cu dizabilități medii, cu 35 lei. Participanților la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, enumerați în art. 15 din Legea nr. 909/1992 (în afară de persoanele enumerate în punctul 1 al art. 20), li se majorează pensiile de dizabilitate cu 18 lei. Dacă mărimea pensiei de dizabilitate, calculată în conformitate cu prezenta lege, e mai mică decât mărimea pensiei calculate conform Legii privind sistemul public de pensii, la dorința pensionarului pensia de dizabilitate poate fi stabilită în conformitate cu ultima lege.
- 3.9 Cu referire la venitul salarial obținut în semnele bănești, puse în circulație de Banca de Stat a U.R.S.S. informăm, că la calcularea pensiei, valoarea acestuia se convertește în lei moldovenești la cursul stabilit, conform Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 200 din 24.11.1993 cu privire la introducerea monedei naționale în Republica Moldova (1 leu contra 1000 cupoane (ruble)).

Sușinerile Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS)

- 3.10 Reclamata notează că pensia de dizabilitate, privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, se determină potrivit prevederilor art. 15 al Legii nr. 909-XII din 30.01.1992 în mărimea recuperării daunei reale din salariul (câștigul) realizat în zona de înstrăinare.
- 3.11 Cuantumul pensiei de dizabilitate se calculează din salariul mediu lunar din orice perioadă din 12 luni de lucru în zona de înstrăinare. Dacă solicitantul pensiei a lucrat în această zonă

- mai puțin de 12 luni, salariul lunar mediu se calculează prin împărțirea sumei totale a salariului pentru lunile calendaristice de lucru la numărul de luni.
- 3.12 Salariul mediu lunar pentru persoanele, care au lucrat în zona de înstrăinare mai puțin de 12 luni poate fi calculat în felul următor: se calculează salariul zilnic mediu prin împărțirea sumei totale câștigate în această perioadă la numărul de zile lucrate în zona de înstrăinare, apoi se calculează salariu lunar mediu prin înmulțirea salariului zilnic mediu la 30 de zile calendaristice.
 - 3.13 Salariul mediu lunar determinat în modul expus supra și actualizat prin intermediul coeficientului individual în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 77 din 15.02.1994, servește ca temei pentru calcularea pensiei, dar care potrivit Legii nr. 457-XIV din 18.06.1999 pentru modificarea și completarea Legii privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl nr. 909-XII din 30.01.1992, nu poate fi mai mic de două salarii medii lunare pe republică pe anul precedent anului intrării în vigoare a prezentei legi (1999) $303,4 \times 2 = 606,80$ lei.
 - 3.14 În funcție de procentul pierderii capacității de muncă (daune reale) indicat în cotorul certificatului de dizabilitate se determină mărimea pensiei de dizabilitate cu acordarea majorărilor prevăzute de legislație.
 - 3.15 Conform documentelor din dosarul de pensionare petiționarul (născut la ZZZZ) la data de XX.XX.2010 a fost încadrat în grad de dizabilitate accentuat, fără termen de reexpertizare, afecțiune cauzată de schilodire de muncă în legătură cu avaria de la C.A.E. Cernobîl. Acesta nu s-a adresat la Casa teritorială de asigurări sociale sect. Botanica cu cerere pentru stabilirea pensiei de dizabilitate în condițiile Legii nr. 909 din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl. Quantumul pensiei petiționarului calculat în mărimea recuperării daunei reale de 70%, ar constitui 595,16 lei lunar. La moment petiționarul este beneficiar de pensie în Ucraina.
 - 3.16 În conformitate cu Hotărârea Curții de Apel Chișinău din XX.XX.XXXX, menținută prin Decizia Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din XX.XX.XXXX, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să stabilească petiționarului următoarele prestații sociale: începând cu XX.XX.XXXX alocație lunară de stat, conform prevederilor art. 2 alin. (1¹) din Legea nr.121-XV din 03.05.2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, ca persoană cu dizabilitate accentuată, cauzată de participarea la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, quantumul căreia constituie în prezent - **550 lei lunar**; începând cu XX.XX.XXXX, alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu medalia „За боевые заслуги” în conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 190-XV din 08.05.2003 cu privire la veterani, quantumul căreia în prezent constituie - **50 lei lunar**.
 - 3.17 Ca urmare a lichidării consecințelor de la CAE Cernobîl CNAS a stabilit până la 01.10.2000 – 929 pensii, mărimea medie a pensii este de **3467,06 lei**. Din cele 929 de pensii 180 au fost stabilite pentru grad sever de dizabilitate, mărimea medie a pensiei fiind de 4162, 51 lei, pentru grad mediu de dizabilitate – 748, mărimea medie a pensiei fiind de 3301,29 lei și pentru grad mediu de dizabilitate o pensie în quantum de 2278,47.
 - 3.18 Pentru perioada de pusă 1999 au fost stabilite 762 de pensii – mărimea medie a pensiei fiind de 3094, 45 lei. 64 de pensii au fost stabilite pentru grad sever de dizabilitate, mărimea medie a pensiei fiind de 3942,18 lei, pentru grad accentuat de dizabilitate au fost stabilite 674 pensii – mărimea mediei a pensiei fiind de 3009,27 lei, pentru grad mediu de dizabilitate 24 pensii – cu o mărime medie a pensiei de 3226,12 lei.

III. Dreptul național relevant

- 4.1 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe

criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4 lit. a)** formele grave ale discriminării sunt: promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice; **art. 6** orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 8 lit. c)** interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la servicii de protecție socială. **art. 13 alin. (2)** prevede că plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea, numele și adresa persoanei care o depune; **art. 14** prevede că plângerea se respinge dacă (a) nu conține datele de identificare a persoanei care a depus-o (b) nu conține informația prevăzută la art. 13 alin. (2) sau (c) este o plângere repetată care nu conține informații și dovezi noi; **art. 18 alin. (1) lit. e)** stabilește că orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul să înainteze o acțiune în instanța de judecată și să solicite declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa.

- 4.2 **Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 la pct. 42** prevede că se declară inadmisibile plângerile care: lit. a) cad sub incidența art. 14 din Legea cu privire la asigurarea egalității; lit. b) au fost depuse cu încălcarea termenului de prescripție; lit. c) nu țin de competența Consiliului; lit. d) au un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare al Legii cu privire la asigurarea egalității; **pct. 56** petiționarul sau, după caz, persoana interesată trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care susțin plângerea, iar reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare.

IV. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 3.1 Consiliu notează că potrivit prevederilor art. 12 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, Consiliul, ca subiect cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității, examinează plângerile persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării.
- 3.2 Consiliul, examinând alegațiile petiționarului privind discriminarea în acces la protecție socială generată de prevederile legale care reglementează procedura de calcul a pensiilor participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl după 01.01.2000, a considerat-o admisibilă și a demarat examinarea pe fond.
- 3.3 În ședința de audieri, petiționarul și-a explicat pretențiile, subliniind că deplânge doar refuzul CNAS de a-i calcula prealabil cuantumul pensiei acestuia cu luarea în calcul a faptului că este participant la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl. Petiționarul și-a argumentat această necesitate pentru a decide care pensie ar fi mai avantajoasă, ținând cont de faptul că la moment este beneficiar de pensie din alt stat.
- 3.4 Acestea fiind stabilite, Consiliul reamintește că este competent să analizeze doar situațiile de discriminare și nu orice refuz de satisfacere a pretențiilor. În sensul art. 2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale sau pe criterii presupuse.
- 3.5 Raportând aceste prevederi la circumstanțele cauzei, Consiliul notează că, deși, CNAS, a refuzat satisfacerea solicitării de a-i calcula în prealabil cuantumul pensiei, acest fapt nu presupune că petiționarul nu va putea beneficia de aceasta, în cazul în care va prezenta toate actele prevăzute de legislație pentru stabilirea pensiei în Republica Moldova.
- 3.6 Mai mult, în ședința de audieri, Consiliul a încercat să medieze situația deplânsă și a oferit CNAS un termen pentru a examina suplimentar demersul petiționarului. Ulterior, CNAS a informat că pensia nu poate fi calculată în prealabil, deoarece petiționarul nu a prezentat tot setul de documente.
- 3.7 Prin urmare, Consiliul, analizând circumstanțele cauzei, nu stabilește existența unei deosebiri, excluderi, restricții în realizarea dreptului petiționarului de a avea acces la serviciile de protecție socială.

Astfel, conducându-se de prevederile pct. 42 lit. d) din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Plângerea se declară inadmisibilă.
2. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
3. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 și Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina LUCA – membră

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru